

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘/๒๕๔๖

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมพัฒนาไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันทำการวันแรกภายหลังครบกำหนด ๑๘๐ วัน ดังกล่าว พรรคสังคมนิยมพัฒนาได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา ได้แก่

- (๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน
- (๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๓๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลหัวเสือ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน
- (๓) ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองข่อย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน
- (๔) ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลน้ำรอบ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคสังคมนิยมพัฒนา (แบบ ท.พ. ๔) จำนวน ๕,๒๘๒ คน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดลำปาง จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการตรวจสอบ

LIRT

ข้อเท็จจริงว่าในการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม มีการประชุมใหญ่สาขาพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค โดยมีสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริงหรือไม่ อย่างไร ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องได้แจ้งให้ทราบแล้ว ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๑ ว่า ได้สอบถามถ้อยคำผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวรวมจำนวน ๒๓ คน ซึ่งได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคสังคมนิยมจริง แต่ยังไม่เคยมีการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยมดังกล่าวแต่อย่างใด และต่อมาภายหลังนางสาวไพรวลัย ศิลาวรรณ ผู้ประสานงานการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว และนายकुตัน ศิลาวรรณ ผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานสาขาพรรค ได้มาให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดศรีสะเกษว่า ได้มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ จริง แต่ที่ได้ให้ถ้อยคำก่อนหน้านี้ว่าไม่มีการประชุมเนื่องจากเข้าใจผิดในข้อเท็จจริง

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนนทบุรีได้รายงานว่าเป็นเนื่องจากเกิดอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๓ ดังกล่าวได้ทันตามกำหนดเวลา โดยจะเร่งรัดตรวจสอบและรายงานผลให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยด่วนต่อไป

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปางและประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยม ลำดับที่ ๒ และ ๔ ว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขาดังกล่าว โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมตามรายงานการประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมดังกล่าวด้วยตนเองจริง

เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยมทั้งสี่สาขาเนื่องจาก

๑. ข้อบังคับพรรคสังคมนิยม ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ กำหนดว่า แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งหรือเขตเลือกตั้งใดให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้พิจารณาอนุมัติจัดตั้งตามความประสงค์ของสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้นๆ ตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไป เมื่อคณะกรรมการ

บริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดจัดตั้งสาขาพรรคได้ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน แต่ข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานปรากฏว่า พรรคสังคมนำมาได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคทั้งสี่สาขาก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนำมา

๒. ข้อบังคับพรรคสังคมนำมา ข้อ ๕๕ กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคจากสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในสาขาพรรคนั้น จำนวน ๗ คน แต่ข้อเท็จจริงสาขาพรรคสังคมนำมาทั้งสี่สาขามีผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรค สาขาละ ๕ คน ซึ่งเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคสังคมนำมา

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนำมา ลำดับที่ ๑ ปรากฏว่า ผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสาขาพรรคและผู้ปรากฏชื่อในรายงานการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคดังกล่าว รวมจำนวน ๒๓ คน ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เคยมีการประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคสังคมนำมาแต่อย่างใด

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนำมา พรรคสังคมนำมายังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนำมาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ว่าเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ พรรคสังคมนำมา ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนำมา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ยุบพรรคสังคมนำมาตามข้อบังคับพรรคสังคมนำมา พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗

นายนิพนธ์ สุวรรณฤกษ์ หัวหน้าพรรคสังคมนำมา มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยใจความรับข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมือง พร้อมกับสอบถามถึงการพิจารณาสั่งยุบพรรคสังคมนำมาว่าดำเนินการไปถึงขั้นตอนใดแล้ว

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑**

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑)๓๓

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๕

“ข้อ ๕๕ แผนและกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใด ให้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้พิจารณาอนุมัติจัดตั้งตามความประสงค์ของ สมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ตั้งแต่ห้าสิบคน ขึ้นไป แต่ทั้งนี้ในวาระแรกต้องไม่น้อยกว่าภาคละหนึ่งสาขาภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด”

“ข้อ ๕๖ เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดจัดตั้งสาขา พรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค เป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน ซึ่งจะต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอยู่ในท้องที่ หรือเขตเลือกตั้งนั้นมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน และเมื่อสาขาพรรคได้เลือกตั้งคณะกรรมการสาขา พรรคแล้ว ให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันเพื่อดำเนินการตาม กฎหมายต่อไป”

“ข้อ ๕๗ ให้มีคณะกรรมการสาขาพรรคคณะหนึ่ง ซึ่งเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่สาขาพรรค จากสมาชิกสามัญซึ่งมีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนราษฎร และมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ในสาขา พรรคนั้นจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย

LIRT

- (๑) ประธานสาขาพรรค
- (๒) รองประธานสาขาพรรค
- (๓) เลขานุการสาขาพรรค
- (๔) รองเลขานุการพรรค
- (๕) เหนรัญญิกสาขาพรรค
- (๖) โฆษกสาขาพรรค
- (๗) กรรมการสาขาพรรค

กรรมการสาขาพรรคอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วมีสิทธิได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการได้อีก”

พิเคราะห์แล้วพรรคสังคมนิยมผู้ถูกร้องไม่ได้โต้แย้งข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมของผู้ร้องเป็นประการอื่น จึงฟังว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคสังคมนิยม พรรคสังคมนิยมไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องถูกยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ตามพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาแล้ว จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ